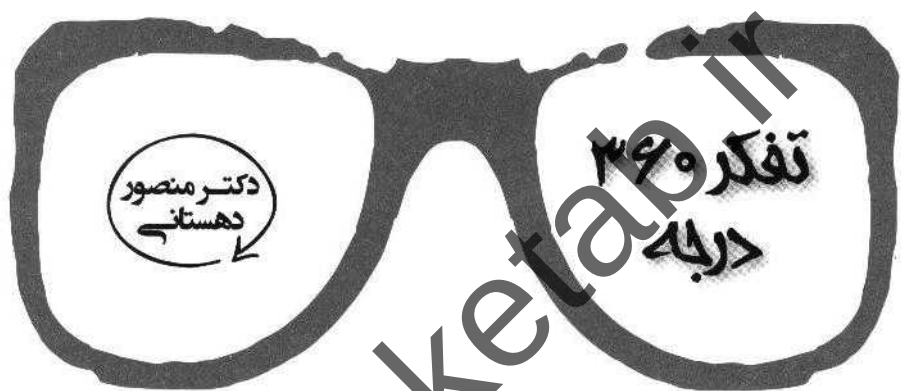
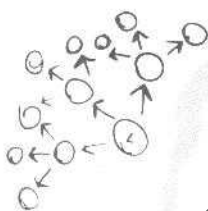

راهنمای جامع تفکر خلاق، نقاد، سیستمی و جامع‌نگر

www.ketab.ir

دهستانی، منصور، ۱۳۴۶ -

تفکر ۳۶۰ درجه / منصور دهستانی.

تهران: آسمان نیلگون، ۱۳۹۳.

ISBN: 978-600-7575-07-9

فهرستنویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. اندیشه و تفکر. ۲. اندیشه و تفکر خلاق. ۳. تفکر انتقادی

۱۵۳/۴۲

BF ۴۴۱/د۹ت۷

۱۳۹۳

۳۷۲۴۵۴۷

کتابخانه ملی ایران

تفکر ۳۶۰ درجه

راهنمای جامع تفکر خلاق، نقاد، سیستمی و جامع‌نگر

دکتر منصور دهستانه

تاریخ چاپ: ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۵-۰۷-۹

کلیه حقوق محفوظ است.

خیابان شریعتی، ابتدای پارک شریعتی، خیابان آذرشهر

کوچه سراب، پلاک ۶

تلفن: ۲۲۸۶۸۷۴۲

asemannilgoun@gmail.com

مرکز پخش: ۶۶۴۰۴۵۳۲

مقدمه

۷	مقدمه
۱۱	تفکر خلاق
۷۳	تفکر نقاد
۱۱۹	تفکر کل نگر (سیستمی)
۱۵۳	تفکر یکپارچه (انتگرال)
۱۷۵	سخن پایانی
۱۷۹	پیوست ۱

مقدمه

امروزه ارتباط تنگاتنگ میان افزایش بهره‌وری، ثبات اجتماعی، افزایش مهارت‌های فردی، بین‌فردی، سازمانی و اجتماعی، با آموزش و یادگیری و لزوم توجه و دقت در حوزه‌ی گزینش و ارائه‌ی محتوای آموزشی بومی و اصیل بر هیچ کس پوشیده نیست، این در حالی است که به نظر می‌رسد در حوزه تربیت و تبلیغ و هدایت عقلانی، اخلاقی، و دینی نسل نو، استراتژی مناسب و برنامه‌ی مشخص و کاملی برای تعامل و درک شرایط جدید به چشم نمی‌خورد و مهم‌تر آن که دانش و محتوای لازم در این حوزه آن‌چنان که شایسته است تولید نشده است. در واقع تولید دانش مصداقی است از جنبش نرم‌افزاری که نیاز مبرم و حیاتی امروز جامعه‌ی ما تلقی می‌گردد. از این رهگذر و با توجه به تعاریف جهانی از توسعه‌یافتگی و بلوغ و رشد اجتماعی، و نیز با توجه به ضرورت‌های حاکم بر تأمین امنیت فضای فرهنگی امروز کشور که دائماً مورد تهاجم و شبیخون رسانه‌ای دشمن قرار دارد، به نظر می‌رسد منابع آموزشی که از یک‌سو در خدمت عموم باشند و از سوی دیگر و با نیت رشد مهارت‌های فردی، بین‌فردی، سازمانی، اجتماعی، و بصیرت‌افزایی فردی و اجتماعی عرضه و ارائه شوند، می‌بایست مقدم بر مهارت‌های حرفه‌ای و تخصصی و دانشگاهی مورد نظر و توجه مسئولان قرار گیرند. بهبود بدون تغییر ممکن نیست. در مقدمه‌ی کتاب نگرش ۳۶۰ درجه، بر ضرورت تغییر، به عنوان اصل ثابت و همیشگی زندگی، تأکید کرده‌ام. لزوم توجه به ابعاد چهار تفکر یعنی تفکر خلاق، تفکر نقاد، تفکر کل‌نگر، و تفکر یکپارچه، بن‌مایه‌ی نگارش این کتاب بوده است. چارچوب نظری و مدل مفهومی نگارش این کتاب خوانش بومی از دیدگاه‌های کن ویلبر، فیلسوف، روانشناس، و عرفان‌پژوه آمریکایی و

صاحب آثار متعدد و مشهوری در فلسفه، عرفان، روانشناسی، و بوم‌شناسی^۱ است. در دیدگاه ویلبر، ترکیب‌های خلاقانه‌ای از سنت و مدرنیته در یک مسیر تکاملی دنبال می‌شوند که ضمن ارج نهادن به تکرار و تنوع، به وحدت و یکپارچگی وجود نیز توجه می‌شود. در این یکپارچگی، به همدی مراحل تکامل انسانی به تفکیک حوزه‌ها (ولی بدون تجزیه و جداسازی) اهمیت داده می‌شود. ویلبر به این نتیجه می‌رسد که می‌توان نتیجه‌ی دستاوردهای تمام پژوهشگران معاصر را در چهار قلمرو اصلی یا کلان تقسیم‌بندی کرد. هیچ واقعیت عینی و ذهنی در هستی وجود ندارد که خارج از این چارچوب باشد و این چهار حوزه، در عین داشتن ارتباط ناگسستنی که با هم تغییر و تحول می‌یابند، کاملاً قابل تفکیک و تشخیص از یکدیگر هستند. تفکیک‌ناپذیری هر قلمرو حامل این پیام نیز هست که هر قلمرو نیازمند به‌کارگیری ابزارهای روش‌شناسی^۲ و ارزیابی اعتبارمندی^۳ ویژه‌ی خود هستند. التقاط این ابزارها یا به کار نگرفتن مناسب آن‌ها در جای خودشان سبب تقلیل‌گرایی و باورهای تقلیل‌گرایانه‌ی افراطی خواهد شد. ویلبر مدل یکپارچه‌ی خود را به نام اختصاری «تمام حوزه‌ها تمام سطوح»^۴ نام‌گذاری کرد و معتقد است هر پژوهش یا جنبش یا نگرشی که در چارچوب این چهار قلمرو عمل نکند از ویژگی یک‌سویه، منحرفه و گسستنی برخوردار خواهد بود (شکل ۱).

دیگری

شکل ۱ - مدل یکپارچه‌ی AQAL چهار حوزه‌ی معرفت‌شناسی کن ویلبر

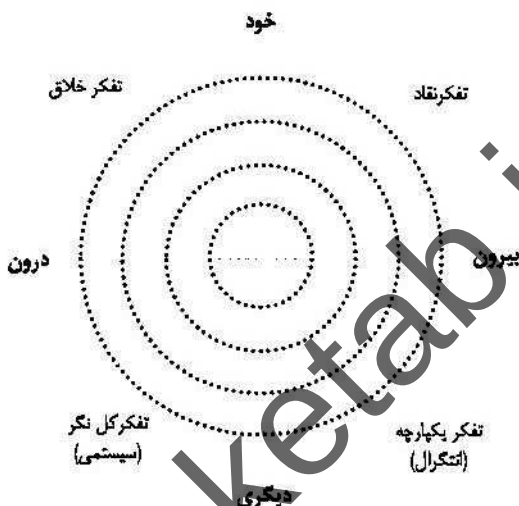
1. Ecology

2. Methodology

3. Assessment of validity

4. AQAL = all quadrants all levels

با تکیه بر رویکرد مدل یکپارچه‌ی حوزه‌های چهارگانه‌ی کن ویلبر، حوزه‌های تفکر از فرد تا اجتماع (تفکر خلاق، تفکر نقاد، تفکر کل‌نگر «سیستمی» و تفکر یکپارچه)، در این کتاب، آورده شده است (شکل ۲).

شکل ۲- مدل یکپارچه‌ی حوزه‌های چهارگانه‌ی تفکر (دهستانی، ۱۳۹۲)

تلاش من، در نگارش این کتاب (همانند سایر کتاب‌های این مجموعه)، این بوده است که تا حد امکان مطالب کتاب را به زبانی ساده و روان و نیز خودآموز و خود گام بیان کنم. بی‌شک کاستی‌هایی نیز در نتیجه وجود دارد که امیدوارم با ارائه‌ی دیدگاه‌های پیشنهادی خواننده‌ی گرامی، این کاستی‌ها در نوبت‌های بعدی چاپ از میان برداشته شود.

این کتاب را می‌توان به عنوان راهنمای عملی بهبود شیوه‌های تفکر دانست. کاربردهای دیگر این کتاب این‌هاست:

- آشنایی با چارچوبی کامل از انواع شیوه‌های تفکر
- یادگیری روش‌های بهبود و توسعه‌ی شیوه‌های تفکر
- کسب و بهبود مهارت در چهار شیوه‌ی تفکر (خلاق، نقاد، کل‌نگر، یکپارچه)

- درک تفاوت‌های انواع تفکر و توسعه و بهبود شیوه‌های تصمیم‌گیری در کار و زندگی

این کتاب را به همه‌ی معلمین و اساتید دلسوزم تقدیم می‌کنم. از مدیریت محترم و کادر اجرایی انتشارات جیحون، به پاس تلاش‌های بی‌وقفه برای آماده شدن به هنگام کتاب، تشکر و قدردانی می‌کنم.

منصور دهستانی

تابستان ۱۳۹۳

mdehestanim@yahoo.com

www.ketab.ir